

Negatif ve Pozitif Belirtili Şizofren Hastalarda Kan Grupları

M. Emin ÖNDER*, Bülent ÇELİKEL*, Nesrin DİLBAZ*, Selahattin ŞENOL*

ÖZET

Şizofreni ile kan gruplarının ilişkisi üzerine yapılmış çalışmalarda çelişkili sonuçlar bildirilmektedir. Ayrıca şizofreni alttipleri ile yapılmış sınırlı sayıda çalışma vardır. Bu çalışmada negatif ve pozitif belirtili 193 şizofreni tanısı alan hastalar ile 91 kişilik kontrol grubun kan gruplarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Veriler ki-kare ile test edilmiş, hasta ve kontrol gruplarının ABO kan grupları yönünden kıyaslanmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar kelimeler: ABO kan grupları, şizofreni, negatif ve pozitif belirtiler

Düşünen Adam; 1994, 7 (1-2): 15-17

SUMMARY

There have been controversial outcomes in studies investigating relationships between the ABO blood groups and schizophrenia. On the other hand, studies on the subgroups and on schizophrenia have been limited. The ABO blood groups of 193 schizophrenic patients and 91 controls are compared and no statistically significant difference have been found between the ABO blood groups of the patients and controls through the data tested with the chi-square method.

Key words: ABO blood groups, schizophrenia, negative and positive symptoms

GİRİŞ

Psikiyatrik bozukluklarla ABO kan grupları arasındaki ilişkinin araştırıldığı birçok araştırma çelişkili sonuçlar vermektedir. Bazı çalışmalar 0 kan grubuna sahip kişilerde manik depresif psikoz, özellikle depresyonun daha yüksek oranda olduğunu göstermektedir (11). 1980 yılında Hindistan'da Jat'lı affektif hastaların, Sih'li affektif hastalara göre daha fazla 0 kan grubuna sahip oldukları saptanmıştır (13).

Şizofren hastaların kan grupları ile ilgili çalışmalar, genelde iki grup altında özetlenebilir. Birincisi şizofreni ile kan grupları, ikincisi de şizofreninin alt grupları ile kan grupları arasındaki ilişkidir. Çoğu

araştırmacı, şizofreni ile kan grupları arasında bir ilişki gösteremezlerken (7,8,9,11), Czechowicz ve Famnan, şizofren hastaların daha az oranda 0 kan grubuna sahip olduklarını, Mendlewicz ve arkadaşları ise şizofren hastaların çoğunun A kan grubuna sahip olduklarını bildirmektedirler (3,8).

Literatürde, kan grupları ile şizofreninin alttipleri arasındaki ilişki ile ilgili araştırmaların oldukça az olduğu dikkati çekmektedir. Maj ve arkadaşları, şizofren hastaların A ve AB kan gruplarına daha fazla sahip olduklarını, buna karşın A ve 0 kan grubuna daha az rastlandığını bildirmişlerdir (10). Aynı çalışma paranoid tip şizofren hastalar, kontrol grubuna göre kan grupları yönünden farklılık göstermezken,

* Ankara Numune Hastanesi, Psikiyatri Kliniği

hebefrenlerin daha az oranda A kan grubuna sahip olduklarını göstermektedir. Başka bir çalışma ise paranoid ve hebefren tip şizofren hastaların özgün bir kan grubuna sahip olduklarını saptayamamıştır (12).

Şizofreniyi homojen bir grup olarak kabul eden bu çalışmaların sonuçları değişkenlik göstermektedir. Bu yüzden negatif ve pozitif belirtili şizofren hastaların kan grupları yönünden ayrı ayrı çalışılmasının ilginç olacağını düşündük.

YÖNTEM

Bu çalışma, 1990-1993 yılları arasında Ankara Numune Hastanesi Psikiyatri Kliniği'ne yatırılan ve şizofreni tanısı konan 193 hasta üzerinde yapılmıştır. 91 kişi, kontrol grubunu oluşturmuştur.

Şizofreni tanısı DSM-III-R kriterleri gözönüne alınarak konulmuştur. Negatif ve pozitif belirtili şizofreni ayrımı ise Andreasen'in negatif ve pozitif belirtili şizofreni skalası (SAPS, SANS) (10) kullanılarak yapılmıştır.

SAPS, dört alt başlık (hallüsinasyonlar, sanrılar, bizar davranış, pozitif formal düşünce bozukluğu) ve toplam 34 maddeden, SANS ise beş alt başlık (afektif küntleşme, asosyalite, düşünce ve bilişsel işlevlerde fakirleşme, apati, dikkat bozukluğu) ve 25 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçeklerdeki her madde 0: Belirti yok, 1: Şüpheli, 2: Hafif, 3: Orta, 4: Belirgin, 5: Şiddetli olarak derecelendirilmektedir. SAPS ve SANS'ın değerlendirilmesinde Arndt ve arkadaşlarının uyguladıkları yöntem esas alınmıştır (11). Her bir alt başlığın şiddeti, global değerlendirilmesiyle belirlenmiştir.

Ayrıca SAPS ve SANS'ın Türkiye'de güvenilirlik ve geçerlik çalışması da yapılmıştır (4,5). Kan gruplarının belirlenmesi, Numune Hastanesi Kan Merkezi'nde yapılmıştır. Çalışmanın verileri ki-kare yöntemi ile test edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya 99 pozitif, 94 negatif belirtili şizofren hasta ve 91 kişi kontrol grubu olarak katılmıştır. Pozitif belirtili şizofreni tanılı hastaların 55'i erkek, 44'ü kadın, negatif belirtili şizofreni tanılı hastaların 51'i erkek 43'ü kadındı. Kontrol grubunu ise 47'sini erkekler 44'ünü kadınlar oluşturuyordu. Hasta grubunun yaş ortalaması 33.9 ± 2.7 , kontrol grubunun ise 29.5 ± 2.1 'dir. Negatif ve pozitif belirtili şizofren hastaların kan grupları ve erkek-kadın ayrımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Şizofreni tanısı alan hastalarla kontrol grubunun kan grupları açısından ki-kare ile yapılan karşılaştırılmasında her iki grup arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($\chi^2=3.29, SD=3, p>0.05$).

Tablo 1'de gösterilen olguların dağılımında üç faktör esas alınmıştır. I: Kan grupları (AB, A, B, 0), II: Tanı (pozitif semptomlu şizofreni, negatif belirtili şizofreni), III: Cinsiyet (kadın, erkek).

Tablo 2. Ki-kare sonuçları.

Değişkenler	Ki-kare sonucu	Serbestlik Derecesi (SD)	p
IxIIxIII	19.93	15	p>0.05
IxII	5.82	6	p>0.05
IxIII	3.51	3	p>0.05
IIXIII	0.3	2	p>0.05

Tablo 1. Pozitif ve negatif belirtili şizofren hastaların cinsiyet ve kan gruplarının dağılımı.

Kan Grupları	ERKEK			KADIN		
	Pozitif Belirtili Şizofren	Negatif Belirtili Şizofren	Kontrol	Pozitif Belirtili Şizofren	Negatif Belirtili Şizofren	Kontrol
AB	6	4	2	5	5	6
A	22	30	20	18	18	13
B	10	9	15	12	14	9
0	17	8	10	9	6	16
Toplam	51	55	47	43	44	44

Tablo 2'de ki-kare analizlerini gösterilmektedir. Verilerin sonuçları ne faktörler arasında ne de bu üç faktörün etkileşimi arasında farklılık göstermemiştir. Dikkat edileceği gibi klinik materyalimiz rastgele kontrol örneği gibi dağılmıştır.

TARTIŞMA

Yapılan bu çalışmanın sonuçlarına göre şizofreni tanımlanan hastalarla kontrol grubu arasında anlamlı bir ilişki saptanmaması, bu konuda yapılan diğer çalışmaların sonuçları (7,8,9,11) ile uyumludur. Şizofreninin alt grupları açısından incelendiğinde negatif ve pozitif belirtili şizofrenik hasta grubunun kan grubu dağılımı kontrol grubundan farklı bulunmamıştır.

Her ne kadar Maj ve arkadaşları (10) ile Rinieris ve arkadaşları (12) şizofreni alt tiplerine göre kan gruplarının farklı olduğunu bildirmiş olsa da bu alt tiplerin hastalığın belirtilerine yönelik olmayışı sonucu bizim çalışma bulgularımızdan farklı kılmaktadır.

Negatif belirtili şizofreni ile pozitif belirtili şizofreni olgularını ayrı ayrı gözönüne alınmasına karşın ABO kan grupları arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Ayrıca cinsiyet ile negatif ve pozitif belirtiler arasında ve cinsiyet ile kan grupları arasında da anlamlı bir ilişki de saptanamamıştır. Bu negatif bulgulara dayanılarak ABO kan gruplarına göre pozitif

ve negatif belirtili şizofreni gelişiminde ya da ayırımın yapılabilmesinde bir farklılığın olmadığı ileri sürülebilir.

KAYNAKLAR

1. Andreasen NC: Negative-positive schizophrenia: Definition and validation. Arch Gen Psychiatry 39:789-794, 1982.
2. Arndt S, Alliger RJ, Andreasen NC: The distinction of positive and negative symptoms: The failure of a two-dimensional model. Br J Psychiatry 158:317-322, 1991.
3. Czechowicz AS, Pamnany L: ABO blood groups and the etiology of schizophrenia. Med J Aust 11:1252-54, 1972.
4. Erkoç Ş, Arkonaç O, Ataklı C, Özmen E: Negatif semptomları değerlendirme ölçeğinin güvenilirliği ve geçerliliği. Düşünen Adam 2:16-18, 1991.
5. Erkoç Ş, Arkonaç O, Ataklı C, Özmen E: Pozitif semptomları değerlendirme ölçeğinin güvenilirliği ve geçerliliği. Düşünen Adam 2:20-24, 1991.
6. Peterfy G, Solyom L, Kandall AG, Turcan M: The relationship between ABO blood groups and schizophrenia. Can Psychiatry Assoc 21:303-307, 1976.
7. Irvine DG, Miyasita H: Blood types in relation to depressions and schizophrenia: A preliminary report. Canad Med Ass J 92:551-554, 1965.
8. Irvine DG: Blood groups in psychiatric illness. Br J Psychiatry 114:917-918, 1968.
9. Lafferty CR, Knox WJ, Melone MC: Schizophrenia in relation to blood groups ABO and blood types RH, D and MN. Am J Psychiatry 113:1117, 1957.
10. Maj M, Morgese G, Vecchio MD, Kemali D: ABO blood group distribution in hebephrenic and paranoid schizophrenics. Acta Neurol 35:394-398, 1980.
11. Masters AB: The distribution of blood groups in psychiatric illness. Br J Psychiatry 113:1309-15, 1967.
12. Rinieris P, Stefanis C, Lykouras E, Varsou E: Subtypes of schizophrenia and ABO blood types. Neuropsychobiology 8:57-59, 1982.
13. Varma VK, Wig NN, Murthy RS, Misra K: Socio-demographic correlates of schizophrenia, affective psychoses and neuroses in a clinic in India. Acta Psychiatrica Scand 61:404-412, 1980.